

PROBLEMATICA REALISMULUI ȘI A FEMEII ÎN OPERA LUI MAN-SIK CHAE ¹

JEONG O PARK²

Hankuk University of Foreign Studies, Seoul

REALISM AND THE WOMAN IMAGE: TWO MAJOR ISSUES IN MAN SIK CHAE NOVELS

Abstract

This paper discusses, from a historical point of view, the major directions in Korean realist literature. Korean literary realism was influenced by the Japanese style in the early 20s, due to the Japan military occupation of the country during the first half of the 20th century. The main features of Korean realism in literature were: the lack of scientific approach; poverty, as a recurrent theme; the search for objectivism; the uniformity of the literary form, i.e. short novels. Man Sik Chae is one of the most important Korean realist writers, in whose works we find all these themes, along with a special interest in the place of women in Korean society.

Keywords: realism, objectivism, Korean fiction, novel.

1. Situația realismului în proza coreeană. Câteva precizări de istorie generală și literară

După anexarea Coreei (1910), Japonia s-a bazat pentru a o conduce, în primul rând pe forță. Mișcarea de Independență Samil (1919) i-a forțat pe japonezi să mute accentul de pe controlul militar pe cel cultural. Schimbarea în sine a fost o parte a colonizării japoneze. Ei au continuat la impunerea unei cenzuri stricte. Pentru coreeni, Mișcarea Samil a marcat o schimbare radicală nu numai pe plan politic și social, ci de asemenea pe plan spiritual. Mișcarea, natural, a

¹ This paper was supported by Hankuk University of Foreign Studies Research Found 2008

² Prof.dr.Jeong O Park predă la Universitatea Hankuk, Seoul, Korea, decan la College of Central and East-European Studies și șeful catedrei Romanian Cultural Studies. Membru al Korean Asociaation of Balkan, Central and East-European Studies. A fost profesor invitat la Berkley University, California, U.S.A. Domenii de interes: literatura comparată, literatura și civilizația românească, studii politice, studii culturale. Email: noonpark55@naver.com

avut o influență radicală asupra valorilor coreene. Lucrările literare, a căror publicare a crescut mult în anii 1920, reflectă schimbarea socială din acea perioadă.

Faptul că anii '20 au cunoscut o dezvoltare remarcabilă atât calitativă cât și cantitativă a activității literare, confirmă teoria generală a artei, că o schimbare în valorile sociale încurajează activitatea creatoare artistică. Intelectualii și scriitorii din acea perioadă au început să scrie pentru a-și elibera sentimentele generate de represiunea politică și socială și de conflictul dintre o cultură heterogenă și propria lor cultură. Ei au scris despre suferințele acelui moment istoric surprinzând spiritul perioadei. Conducătorii acestei mișcări reformatoare au inițiat o mișcare culturală al cărei țel suprem a fost lupta pentru independență și împotriva feudalismului.

Scopul principal al mișcării anilor '20 a fost trezirea propriei conștiințe naționale. Mișcarea a fost condusă de intelectuali și studenți, aflați mereu în prima linie a conștiinței morale coreene. Scriitorii acelei perioade au îndemnat în operele lor, direct sau indirect, la trezirea națională exercitând o mare influență asupra cititorilor. În operele lor era prezentă pe de o parte critica colonialismului și pe de altă parte ideea înlăturării rămășițelor feudale.

Tinerii intelectuali ai anilor '20 au fost puternic influențați de ideologia naționalistă ca reacție la situația grea în care se afla țara lor. Ei s-au angajat direct sau indirect într-o nouă mișcare culturală în jurnalistică și au introdus curentele literare vestice. Curentele literare vestice ale acelei perioade (naturalismul și realismul), au fost transformate în cadru coreean.

După Mișcarea Samil, literatura coreeană s-a dezvoltat sub semnul realismului, specia literară cea mai evoluată fiind nuvela.

Subiectul lucrărilor lui, Gwang-Su Yi, cum ar fi *Sóndoja (Conducători, 1924)*, *Jaesaeng (Renașterea, 1924)*, și *Górukhaniúú jugúm (Moartea sfântului)* a fost rezistența gradată, în scopul recuceririi independenței naționale. Influențat de teoriile religioase, umanitare și artistice ale lui Tolstoi, Gwang-Su Yi, a realizat lucrări realiste într-o perspectiva naționalistă. Se poate spune că el a pus bazele realismului în literatura coreeană. Alți scriitori ca Dong-In Kim, Jin-Gón Hyón, Sang-Sóp Yóm, Do-Hyang Na, Su-Hae Choe etc. au tratat subiecte strâns legate de suferințele perioadei, descriind mizeria claselor sociale inferioare.

Changjo este prima revistă literară din Coreea. Primele două numere au apărut la Tokyo în anul 1919 iar după Mișcarea Samil s-au tipărit în țară încă șapte numere. În această revistă s-a folosit pentru prima dată în istoria literaturii coreene termenul de *realism*, fiind pus în opoziție cu didacticismul operei lui Gwang-Su Yi.³ Cu toate că scriitorii de la *Changjo* își propuneau să reflecte cu fidelitate realitatea vieții, erau departe de o înțelegere mai adâncă a conceptului

³ Byóng-Ghól Kim, *Realism munhakron*, Úlzumunko, 1976, p. 206; Dong-Gyu Pak, *Hyóndaek hankuksosólúú sóngkyók yónku*, Munhaksekzesa, 1981, p. 79.

așa cum se cristalizase acesta în Franța. Sintagma lui Agosti *fixed realism*⁴ este cea mai potrivită pentru a caracteriza realizările scriitorilor de la *Changjo*. Studiind în Japonia, scriitorii coreeni nu luaseră contact direct cu ideile realismului european și cu realizările literare ale acestuia ci cu literatura niponă care fusese influențată de mișcarea literară europeană.

La începutul anilor '20 s-au înregistrat în Coreea fenomene de mixare a mai multor curente literare, între care este greu să se facă o delimitare clară. Astfel, în acea perioadă, naturaliștii coreeni au fost puternic influențați de mai multe curente iar operelor lor prezintă caracteristici variate.

Oricum nuvelele coreene realiste și naturaliste fuseseră sub influența realismului și naturalismului vestic japonizat și, destul de ciudat, subiectivismul originar al primelor nuvele naturaliste s-a transformat în obiectivismul pur al nuvelor realiste ulterioare. Caracteristicile lor distincte sunt următoarele :

- 1) lipsa spiritului științific
- 2) tema principală: sărăcia
- 3) îndreptarea către un realism de un obiectivism pur
- 4) uniformitatea formei: nuvela.⁵

În afară de influența realismului și naturalismului vestic japonizat, literatura rusă modernă a exercitat o influență mult mai mare decât oricare altă literatură.

Nu se poate nega că literatura rusă modernă n-a avut o influență decisivă asupra realismului și naturalismului coreean din anii '20 cât și asupra literaturii proletare ulterioare.

Unul din reprezentanții literaturii coreene din această perioadă este Dong-In Kim (1900-1951), conducător al revistei *Changjo*, a cărei operă se situează în sfera naturalismului⁶ având însă și unele trăsături romantice⁷ sau chiar estetizante⁸. El este autorul nuvelei *Gamja (Cartoful, 1925)* în care este urmărită viața tragică a unei femei într-un mediu social ostil.

Eroina principală a acestei nuvele, Bok-Nyó, s-a născut la sat, într-o familie săracă. Deși era o fată cuminte și muncitoare, ea a fost vândută de

⁴ Héctor P. Agosti, "A Defense of Realism", *Documents of Modern Literarz Realism*, pp. 493-494, Edited by George J. Becker, Princeton Universitz Press, 1967; apud Byóng-Ghól Kim, *1920 nyóntae hankuk realism munhakhbipan*, în *Munyesacho*, editat de Jong-Jik Kim ș.a., Munhakgwa Jisóngsa, 1993, pp. 395-396.

⁵ Hak-Dong Kim, *Hankuk munhakúí bikyomunhakjók yóngu*, Iljogak, 1993, pp. 138-143.

⁶ Chól Baek, *Sinmunhak sajosa*, Singumunhwasa, 1992, pp. 242-245.

⁷ Hong-Ro Yun, *Hyóndaie hankukjakga yónku*, Minúmsa, 1979, p. 161.

⁸ Ún-Jón Kim, *Dongingwa yumijui*, Kim, Hyang-Kyu gyosu jóngnyóntoeim ghinyómho, Seoul Satae, 1976; apud Dong-Kyu Park, *Hyóndaie hankuk sosólui sónggyók yónku*, Munhaksekyesa, 1981, p. 81.

familia sa în schimbul unei sume de bani, unui văduv cu 20 de ani mai în vârstă decât ea, care a luat-o de soție. Soțul ei era un om leneș care nu dorea să ia pământ în arendă, fapt pentru care ei vor ajunge să trăiască la periferia orașului Penzang.

Într-una din zile s-a făcut o selecție a femeilor care urmau să curețe pinii de omizi în schimbul unei sume de bani. După 5 zile Bok-Nyó a observat că printre ele erau câteva femei care deși nu munceau ca ea câștigau mai mulți bani. Aceasta datorită faptului că ele stăteau mai tot timpul și se distrau cu cel care le supraveghea, întreținând probabil cu acesta și relații intime.

Treptat greutățile vieții o vor schimba foarte mult pe Bok-Nyó. În fiecare vară femeile din mahala furau cartofi de pe pământul unui chinez. Eroina, neavând ce mânca, este nevoită să facă același lucru. Neșansa a făcut ca Bok-Nyó să fie prinsă de stăpân și silită să vină la el în schimbul unor bani. Femeia i-a spus soțului său de unde avea acești bani iar acesta nu numai că nu i-a reproșat nimic dar a fost de acord cu acest mod de a-și câștiga existența.

Într-o primăvară chinezul s-a căsătorit, lăsând-o astfel pe Bok-Nyó fără posibilitatea de a mai obține bani. Certându-se cu el, eroina a vrut să-l omoare cu o seceră. Stăpânul mai iute de mână i-a luat seceră și a omorât-o.

Un alt scriitor important din această perioadă este Sang-Sóp Yóm (1897-1963), autorul unei opere întinse (150 de nuvele, 28 de romane și mai multe schițe - în total peste 300 de lucrări⁹). Cea mai valoroasă creație a sa este *Samdae (Trei generații)*, “unul din cele mai reușite romane din perioada dominației japoneze alături de *Taepyóngchónha (Lumea pașnică, 1939)* al lui Man-Sik Chae”.¹⁰ *Samtae* descrie în detaliu situația coreeană din deceniul al patrulea iar un alt roman al lui Sang-Sóp Yóm, *Mansejón (Poveste de viață eternă)*, prezintă situația din deceniul al treilea.

În nuvela *Mansejón*, scriitorul care studia în Japonia este nevoit să se întoarcă acasă deoarece a primit vestea că soția sa este bolnavă. El a sosit în Coreea cu câteva luni înainte de Mișcarea de Independență Samil.

Mansejón este o nuvelă de călătorie în care eroul descrie dramatica viață a coreenilor pe care el nu avusese cum s-o cunoască, fiind în Japonia.

Mulți critici sunt de acord că *Trei generații* și *Lumea pașnică* sunt romane care arată foarte realist și cu succes cum fiecare om, de fiecare rang social își duce viața în această dureroasă și violentă situație. Sang-Sóp Yóm prezintă vieți tipice de cetățeni coreeni la începutul anilor '30 într-o manieră

⁹ Jong-Kyun Kim, *Yóm, Sang-Sóp yóngu*, The Universitz of Korea Press, 1974, p. 189; apud Hong-Ro Yun, *Hankuk gúndaesosól yónku*, Iljogak, 1993, p. 156.

¹⁰ Yun-Sik Kim și Hyón Kim, *Hankuk munhaksa*, Minúmsa, 1994, p. 189. Cf. Ji-Su Kim, *Chae, Man-Sikú Takryuwa Taepyóngchónha*, în *Hankuk gúndae munhaksa ron*, editat de Hyóng-Taek Yim ș.a., Hanghilsa, 1993, p. 517.

descriptivă și realistă. Man-Sik Chae arată într-o manieră foarte vie, viața săracă și dură de la sfârșitul anilor '30.

În creația de început a lui Jin-Gón Hyón se resimte influența lui Maupassant și mai ales a lui Cehov.¹¹ Operele sale reprezentative sunt *Unsujoúnal* (*O zi norocoasă*, 1924), *Bul* (*Focul*, 1925), *Sinmunjiwa chólchang* (*Ziarul și gratiile*, 1927).

Spre deosebire de realismul deceniului al treilea, o imitație a celui european prin intermediul literaturii nipone, realismul din deceniul următor este “o creație care lucrând cu subiecte luate din viață, le eliberează prin intervenția imaginației din realitatea frustră și le transferă pe un plan mai înalt”.¹²

În prima jumătate a anilor '20 în jurul grupului literar de la revista *Changjo* se formează un adevărat cenaclu literar care desfășoară o bogată activitate. În literatura coreeană se constată delimitarea creației literare autentice de producția de consum, axată pe senzațional, mister sau melodramatism.¹³ În ceea ce privește realismul literar, acesta cunoaște două direcții fundamentale: una psihologică (Sang Yi, Myóng-Sik Jo), și alta lirică (Hyo-Sók Yi, Yu-Jóng Kim, Tae-Jun Yi).¹⁴

Dacă, în deceniul al treilea al secolului nostru, literatura realistă coreeană este preocupată de prezentarea sărăciei, a corupției, a degradării morale, a dezumanizării în condițiile brutalei dominații japoneze, în anii '30 ea merge în direcția relevării conflictului dintre realitatea exterioară (socială, economică, națională) și realitatea interioară a oamenilor. Spre deosebire de acest realism de factură psihologică, cel liric nu prezintă în mod direct situația dramatică în care se află societatea coreeană, cât mai ales reflexul acesteia asupra sensibilității oamenilor, asupra modului de a trăi și de a concepe viața. În acele vremuri sumbre toate lucrurile și toate actele oamenilor par a căpăta o încărcătură tristă. Acest amestec de melancolie, așteptare, tragism și speranță este ceea ce se numește *han*. Într-un studiu comparativ între *dor* și *han*, profesorul Sóng-Ki Kim precizează că deși ambele sentimente au aceeași sursă, provenind dintr-o nemulțumire față de situația prezentă, ele urmează o mișcare diferită. Astfel *han* tinde să se ancoreze în trecut, fiind vorba de dorința de a nu renunța, de a opri timpul în loc pentru a trăi în trecut. *Dor*, dimpotrivă, este îndreptat către viitor, el are în vedere ceea ce este posibil de obținut sau imaginat ca fiind posibil.¹⁵

Cele mai reprezentative opere ale realismului liric sunt: *Memilkkot pil muryóp* (*Când înflorește hrișca*; Hyo-Sók Yi), *Dongpaegkkot*, *Bom Bom*

¹¹ Apud Hyóng-Gon Han ș.a., *Munyesacho*, Saemunsa, 1989, p. 144.

¹² Damian Grant, *Realism*, Muthuen & Co Ltd., 1970, p. 15.

¹³ Cf. Yón-Hyón Jo, *Hankuk hyóneae munhaksa*, Sóngmungak, 1994, p. 463.

¹⁴ Gyóng-Pyo Hong, *Hankuk gúndaesól jakgúisik yónku*, Hyóngsólchulpansa, 1989, p. 288.

¹⁵ Sóng-Ghi Kim, *Mihai Eminescu und So-Wól Kim*, Centaurus-Verlagsgesellschaft Pfaffenweiler, 1986, pp. 77-78.

(*Camelia înflorită, Primăvară Primăvară*; Yu-Jóng Kim), *Mullebang-a, Bóng-óri Samyóng-i* (*Moara de apă, Mutul Samyong*; Do-Hyang Na), *Munyódo* (*Șaman*; Dong-Ri Kim), *Byól* (*Steaua*; Sun-Wón Hwang), *Dalbam, Bokdókbang* (*Noaptea cu luna plină, Agenția de intermediari imobiliare*; Tae-Jun Yi).¹⁶

În nuvela *Când înflorește hrișca*, eroul este un negustor, Hó-saenwón, care transportă în noapte marfă dintr-un sat în altul pentru a o vinde. Alături de el și de măgarul său mergeau încă doi drumeți: Kim-sóndal, asociatul negustorului și Dong-Yi un alt negustor care vindea aceeași marfă.

Era o noapte cu lună plină și florile de hrișcă de pe marginea drumului care abia înfloriseră miroseau foarte puternic. Această atmosferă i-a redeșteptat negustorului Hó-saenwón amintiri plăcute și a început să le povestească celorlăți despre o fată pe care a cunoscut-o cu 20 de ani în urmă și la care s-a gândit fără încetare în toți acești ani cu speranța de a o revedea. Pe această fată a întâlnit-o într-o noapte într-o moară de apă atunci când tocmai se dezbrăca pentru a face o baie în râu. Din relația lor de atunci s-a născut un copil.

Ulterior eroul va afla că Dong-Yi este copil din flori și că mama sa, care s-a născut în Pongpózong, este acum singură. Acest lucru i-a dat de bănuț eroului care în plus mai observă că tânărul era stângaci ca și el.

Cu toate că Hó-saengwón își dă seama că Tong-Yi este fiul său, autorul nu relatează nici o scenă de bucurie a regăsirii dintre cei doi, lăsând cititorul să și-o imagineze.

Nuvela se termină cu imaginea celor doi mergând spre Jechón, satul natal al mamei lui Dong-Yi.

În istoria literaturii coreene, primii cinci - șase ani ai deceniului al cincilea sunt cunoscuți sub numele de *Anii întunecați*, deoarece dominația japoneză luase o formă atroce, criminală. Publicarea celor două ziare naționale *Dong-a* (1940) și *Chosón* (1940) precum și a revistei literare *Munjang* (1939-1941) a fost oprită dar cele mai cumplite măsuri au fost interzicerea folosirii limbii naționale și schimbarea numelor coreene în nume japoneze. În aceste condiții atmosfera literaturii coreene nu putea fi decât sumbră.¹⁷

Eliberarea Coreei (15 august 1945) semnifică formarea Republicii și crearea posibilității de a scrie, în sfârșit, în libertate. Din păcate, între 1950 și 1953 are loc un nou eveniment dramatic în istoria poporului coreean: războiul fratricid care aruncă o prăpastie între cele două regimuri.

Diferențele ideologice se resimt și în literatură - nici nu putea fi altfel - astfel că se poate vorbi de apariția unei literaturi de dreapta și a uneia de stânga.¹⁸ Majoritatea operelor din această perioadă vorbesc despre împărțirea

¹⁶ Yi-Du Chón, *Hankuk hyóndae sosól ron*, Hyóngsólchulpansa, 1994, p. 128. Jóng-Ju Só ș.a., *Hyóndae jakga ron*, Hyóngsólchulpansa, 1994, p. 175.

¹⁷ Jae-Són Yi ș.a., *Hankuk hyóndaesósól jakpumron*, Munjang, 1993, p. 26-30.

¹⁸ Yón-Hyón Jo, op.cit., p. 596-603.

țării, opoziția ideologică, necesitatea reîntoarcerii în țară și cea a lichidării rămășițelor imperialismului japonez. Însă urmele lăsate de o dominație brutală timp de 36 de ani nu se puteau șterge ușor. Despre aceasta vorbesc opere ca: *Non iyaghi (Istoria pământului, 1948; Man-Sik Chae)*, *40 nyón (40 de ani; No-Gab Park)*, *Haebangjónhu (Înainte și după eliberare; Tae-Jun Yi)*, *Dojóng (Călătorie; Bong-Gu Yi)* și *Baramún gúnyang bulgo (Mai bate vântul; Yong-Muk Kye)* etc.¹⁹

Nuvela *Non iyaki* a lui Man-Sik Chae oferă o imagine a transformărilor din istoria contemporană a Coreei urmărind cele trei schimbări ale proprietății pământului care au loc de la sfârșitul dinastiei Josón până la eliberare. Eroul nuvelei este un țăran sărac copleșit de dijmele și de impozitele pe care trebuie să le achite în timpul ocupației japoneze. El trăiește însă cu speranța de a fi împrumutat după eliberare. În sfârșit, japonezii sunt nevoiți să părăsească Coreea dar înlăturarea sursei răului nu aduce automat și rezolvarea problemelor țăranului din nuvelă. Este o eliberare care pentru erou nu înseamnă nimic.²⁰

Un alt scriitor important al acestei perioade este Gún-Chan Ha care, de la sfârșitul deceniului 6 până la mijlocul deceniului 7, publică *Sunan 2 dae (Suferința celor două generații)*, *Wangrúngwa judungun (Mausoleul regal și armata de ocupație)*, *Samgakú jip (Casa frumoasă)* iar la începutul deceniului următor scrie *Tchokjebi (Nevăstuica)*, *Ilbondo (Sabia niponă)*.

Gún-Chan Ha descrie în nuvela *Suferința celor două generații* drama a două generații. Este vorba de un om care și-a pierdut un braț în cel de-al doilea război mondial după ce a fost recrutat forțat de japonezi. Acum el își așteaptă fiul care se întoarce acasă după ce și-a pierdut un picior în războiul coreean.

Autorul sfârșește nuvela cu imaginea tatălui care-și poartă fiul în spate pentru a-l trece pe o punte îngustă.

La 26 de ani de la debutul său literar - *Sahachon (Satul Saha)*, Jóng-Han Kim revine în 1966 cu *Moraetop iyaghi (Poveste de pe plajă)* scriind apoi *Sangójok (Omul munților)* și *Sapatchae (Trecătoarea Sapa)*.

Publicat în 1971, *Sapatchae (Trecătoarea Sapa)* este un roman la fel de bine realizat al scriitorului Jóng-Han Kim ca și nuvela sa de debut *Sahachon*.

Cartea relatează prima călătorie cu autobuzul din viața unui bătrân de la țară pentru a-și vedea sora mai mare aflată pe patul de moarte. Printre călători se află și cinci studenți coreeni recrutați în mod forțat în armata de ocupație și care sunt însoțiți de doi jandarmi japonezi. Bătrânului i se face milă de soldați și își amintește de nepotul său Sang-Dók, fiul sorei muribunde, care a stat ascuns la el și care a plecat în Manciuria pentru a deveni luptător în mișcarea de independență.

¹⁹ Jae-Són Yi ș.a., op.cit., p. 34.

²⁰ *Ibid.*, p. 34-35.

În apropierea trecătorii Sapa, autobuzul are pană și pasagerii coboară pentru a-l împinge. Autobuzul se prăbușește însă în prăpastie împreună cu soldații care rămăseseră înăuntru sub supravegherea japonezilor.

Bătrânul îl întreabă pe un tânăr, prieten de-al nepotului său Sang-Dók, dacă accidentul s-a produs din vina șoferului dar acesta nu-i răspunde. E clar însă că prăbușirea autobuzului n-a fost o întâmplare. În timpul călătoriei, japonezii îi luaseră bătrânului alcoolul de șarpe pe care acesta îl ducea sorei și își bătuseră joc de bătrân.

Împreună cu Gún-Chan Ha, scriitorul Jóng-Han Kim continuă linia realismului în tradiția lui Man-Sik Chae și Yu-Jóng Kim.²¹

Alte opere reprezentative pentru realismul coreean al anilor '70 sunt *Gaekji*, *Sampo kanún ghil* (*Locuri străine, Drumul spre Sampo*; Sók-Yóng Hwang), *Ahopkyólleúi guduro namún sanae* (*Băiatul cu doar nouă perechi de pantofi*; Húng-Ghil Yun), *Jangnangham pungsón* (*Baloane colorate*; Mun-Gu Yi), *Eipúril pul* (*ziua păcălelilor*; Yong-Un Kim), *Nong-ghi* (*Steagul*; Súng-Hyu Yu), *Gójitmaljang-i* (*Mincinosul*; Yong-Sóng Kim), *Chujók*, *Bunnoúi ilghi* (*Urmărirea, Jurnalul unui om supărat*; Sang-Ung Sin), *Gyónuwa Jiknyó* (*Gyónu și Jiknyó*; Yong-Suk Park).

Sók-Yóng Hwang a debutat în 1962 cu *Ipsókbugún* (*Pe lângă dolmen*), dar abia după apariția romanului *Tap* (*Turnul*) în 1970 va desfășura o activitate literară mai intensă.

Ghaekji (*Locuri străine*), cel mai reușit roman al său, urmărește viața unor muncitori necalificați care lucrează la asanarea terenului pe un șantier. Acești nefericiți de la marginea societății primesc un salariu de mizerie, plătit adesea cu întârziere. Atunci când vor încerca să organizeze o grevă vor fi repede cumintiți de către supraveghetorii firmei. Nevrând să-și piardă slujba, muncitorii își vor relua tăcuți munca. Dong-Hyók, eroul romanului, înțelege bine cum stau lucrurile și va încerca să-i strângă din nou pe muncitori pentru a obține condiții mai bune de muncă. Stârniți, muncitori sunt gata să comită violențe dar sunt opriți de Dong-Hyók. În final însă, funcționarii firmei vor reuși să-i păcălească cu promisiuni deșarte iar Dong-Hyók, trădat de cei pentru care luptase, va trăi cu intensitate o dramă a însingurării.

Aceste fenomene erau frecvente în Coreea din perioada în care are loc acțiunea romanului.

2. Tipul femeii abandonate-simptom al literaturii realiste coreene

Scriitorul s-a născut în perioada de agonie a dinastiei Josón când japonezii începeau cucerirea economică, politică și militară a Coreei. După războiul ruso-nipon din 1905, Japonia și-a consolidat poziția de hegemon în nord-estul Asiei iar ritmul colonizării Coreei s-a accentuat.

²¹ Jung-Só Gu, *Minjok munhakúi ghil*, Jungwónmunhwa, 1985, p. 33.

Intenționând să facă din Coreea o sursă de materii prime pentru rezolvarea problemelor sale economice, Japonia a lansat - cum s-a precizat anterior - un program de cadastrare și extindere a suprafețelor arabile, în acest scop înființându-se ‘Institutul pentru Cercetarea Terenurilor Agricole’. Mai târziu, a fost răspândit în mod intenționat zvonul că acest ‘institut’ va confisca pământurile țăranilor și în felul acesta capitaliștii japonezi au pus mâna pe terenuri imense mai ales lângă Gunsan și Jónju. Induși în eroare mulți țărani coreeni care nu se pricepeau la problemele economice au rămas fără pământ, prețul acestuia crescând în scurt timp de 20-30 de ori. Printre cei păcăliți s-a aflat și tatăl scriitorului care a suferit o depresie nervoasă. Jucând la bursa din Gunsan acesta și-a pierdut după aceea și casa. Această practică prin care se efectuau operațiuni cu orez fără să facă un comerț real cu produsul respectiv dar în care se garanta cu pământul sau cu casa, fusese introdusă de japonezi și a contribuit și ea la deposedarea de pământ a coreenilor. Tatăl scriitorului a mers atunci în Inchón, un oraș mai mare, în speranța că își va recupera paguba suferită dar acolo și-a pierdut și bruma de bani care îi mai rămăsese. Așa se face că scriitorul a trăit cam până la 20 de ani într-o familie înstărită dar după aceea dificultățile economice l-au urmărit toată viața.²²

Multe din aceste evenimente care au marcat viața scriitorului se vor regăsi în romanul *Takryu (Apa turbure, 1937)*, considerat de mulți critici ca fiind una dintre reușitele romanului realist coreean.²³

Acțiunea romanului se petrece în Gunsan²⁴ în apropierea căruia a copilărit autorul. Romanul începe cu descrierea râului Gunsan a cărei apă va deveni un simbol al dramei eroinei Cho-Bong dar și al situației tragice a Coreei.²⁵

Jóng-jusa, tatăl eroinei, a venit în Gunsan cu 12 ani în urmă când, datorită vârstei înaintate, fusese concediat de la prefectura unde lucrase ca funcționar timp de 13 ani. Atunci el și-a vândut casa și pământul și s-a mutat în Gunsan sperând într-o viață mai bună dar în tot acest timp situația familiei sale s-a degradat în mod continuu. Cum munca de o viață nu i-a adus prosperitatea,

²² Mu-Ung Yóm, *Chae Man-sik, Pyókho*, 1993, p. 314-315.

²³ Han-Suk Jóng, *Hyóndae hanguk jakga ron*, The Universitz of Korea Press, 1994, pp. 133-138; Jae-Són Yi, *Hankuk hyóndae sosólsa*, Honsóngsa, 1982; Hyón Kim, *Munhak sahoehak*, Minúmsa, 1983, p. 169; Chi-Su Kim, *Sikminchi sitaeúi munhak yónku, Gipúnsaem*, 1980, p. 302; Chu-Hyóng Yi, *1930 nyóndae hankuk changpyónsosól yónku*, teză de doctorat, Univ. Seoul, Facultatea de limba și literatura coreeană, 1984, pp. 150-151.

²⁴ În 1894 această localitate portuară număra circa 150 de familii coreene și 20 de familii japoneze. Datorită transporturilor de orez către Japonia, Gunsan devine în anii '30 cel mai mare port al Coreei depășind cele două porturi cu tradiție Busan și Inchón. [Cf. Jong-Guk Yim, *Hankuk munhakúí minjungsa*, Silchónmunhaksa, 1986, pp. 339-340]

²⁵ Așa cum observa A. Warren în *Teoria literaturii* cadrul în care are loc acțiunea poate fi privit ca “determinant fizic sau social, ca o forță pe care individul nu o poate influența decât într-o foarte mică măsură”. [R. Wellek, A. Warren, *Teoria literaturii*, în românește de Rodica Tiniș, Studiu introductiv și note de Sorin Alexandrescu, Ed. pentru Literatură Universală, Buc., 1967, p. 293]

Jóng-jusa caută să schimbe situația familiei printr-o lovitură financiară. Speculațiile cu orez care se fac la bursă i se par o ocazie bună pentru a forța mâna norocului dar pierde tot și își aduce familia într-o situație disperată. Ispitit de banii pe care îi flutură Tae-Su Go, un funcționar de bancă, Jóng-jusa acceptă să-i dea acestuia mâna fiicei sale Cho-Bong deși funcționarul, familia sa și proveniența banilor lui ridică multe semne de întrebare. Planurile lui Jóng sunt zădărnice de moartea neașteptată a lui Tae-Su Go dar se ivește o nouă ocazie de a face rost de bani atunci când farmacistul Chae-Ho Park își manifestă dorința ca Cho-Bong să devină concubina lui. Astfel Jóng-jusa reușește, cu banii primiți de la fiica sa, să-și atingă scopul de a demara o afacere profitabilă. Pentru aceasta însă el s-a folosit de fiica sa călcând peste demnitatea și dreptul ei la fericire. Jóng-jusa nu este deloc un om care să nu poată aprecia cât de mare este gravitatea faptelor sale: în tinerețe a studiat atât literatura chineză clasică cât și științele umane moderne.

Drama eroinei începe o dată cu căsătoria la care o obligă tatăl ei. Deși îl iubește pe Sung-Jae Nam, pe care, de altfel, nu-l va uita niciodată, ea se supune voinței tatălui său fiind o fată prea slabă pentru a se opune. În plus, ea consideră că se sacrifică pentru a-și salva familia ajunsă în pragul disperării datorită tatălui.

Tae-Su Go, Hyóng-Bo Jang și Tae-Ho Park sunt tipuri de oameni degenerați de care societatea nu duce lipsă în perioadele tulburi. Tae-Su Go a lucrat la o bancă din Seul înainte de a fi transferat la filiala din Gunsan. El ascunde cu mare grijă faptul că provine dintr-o familie săracă și că mama sa locuiește în condiții modeste dându-și, în același timp, aere de aristocrat care trăiește pe picior mare. El sustrage bani din bancă și face speculații cu orez dar pierde mereu și când suma sustrasă devine prea mare își dă seama că nu mai are nici o șansă de a o pune la loc. Pe lângă aceasta, fiind un client obișnuit al caselor de toleranță, contractează o boală venerică. Văzându-și soarta pecetluită, funcționarul se hotărăște să se sinucidă dar mai întâi vrea să ia în căsătorie o fată curată, fiind sătul de vulgaritatea femeilor pe care le-a frecventat. În situația dramatică a familiei lui Jóng-jusa, banii constituie o tentație prea mare și funcționarul ajunge soțul eroinei. Tae-Su Go nu apucă să se sinucidă fiind omorât de Han-champong pentru că s-a culcat cu soția acestuia. În aceeași noapte, eroina este violată de Hyóng-Bo Jang. Acesta este un individ rapace care studiază piața în vederea speculei, gata însă oricând să se folosească de orice prilej favorabil pentru a se îmbogăți, neexistând pentru el nici un fel de opreliște morală. Cu răbdare el se apropie de Tae-Su Go prefăcându-se că îi este prieten și căutându-i acestuia punctul slab. Ocazia nu întârzie să apară și după moartea lui Go pune mâna pe toți banii și o violează pe soția acestuia.

Aceste umilințe o aruncă pe eroină într-o neagră deznădejde. Tratată ca un simplu obiect material ea ajunge să-și piardă orice considerație față de sine. Profitând de prăbușirea morală a lui Cho-Bong, farmacistul Chae-Ho Park și-o face concubină. Dar în viața ei apare din nou cu brutalitate același Hyóng-Bo

umiltoare în același timp, spulberă ultimele ezitări ale femeii care își duce la îndeplinire planul.

Între timp, Sung-Jae este informat de către Kye-Bong, sora eroinei, de starea disperată în care se găsește aceasta din urmă și vine să o salveze. El sosește însă prea târziu, când Cho-Bong l-a ucis deja pe cocoșat. Îndurerată de ceea ce o așteaptă acum pe sora ei, Kye-Bong nu-și poate reține amărăciunea:

“... of, dacă ai mai fi suportat încă puțin... îmi promisese Sung-Jae că o să te ajute... așa îmi promisese... puțin să mai fi suportat!”²⁶

În evoluția unui personaj există adesea un moment în care un mediator intervine ajutându-l pe primul să conștientizeze situația sa. Acceptând definiția pe care G. Lukács o dă romanului și pe care L. Goldmann o sintetizează ca fiind “povestea unei căutări degradate, căutare de valori autentice într-o lume degradată și ea dar mult mai profund și într-un fel diferit”²⁷, putem aprecia că, în *Apa tulbure*, Sung-Jae Nam este mediatorul care o face pe eroină să găsească valorile autentice. Această idee se desprinde cu ușurință din ultima scenă a romanului. Dându-și seama că Sung-Jae mai ține încă la ea, eroina ezită între sinucidere și predarea la poliție, renunțând, în cele din urmă la prima ‘soluție’. Acest moment de cumpănă este descris cu finețe de către autor, atent să nu scape nici un detaliu:

“Cho-Bong se uita foarte atentă la el căutând să-i ghicească gândurile. Cu vocea tremurată ea îl întrebă neslăbindu-l din ochi:

‘Acum trebuie să mă predau poliției, nu-i așa? ...’

‘Dacă tu zici da, așa voi face.’ El nu îndrăzni să o refuze și caută cu privirea în jos ca și cum acolo s-ar fi găsit răspunsul pe care trebuia să-l dea. Vocea ei tremurată îi rămăsese în minte ca o chemare și fără să se uite în ochii ei îi simțea fierbințeala din priviri.

‘Da, du-te acolo la poliție și nu fi îngrijorată că totul o să treacă.’ Ea dădu din cap și o greutate invizibilă păru că se ridică de pe umerii ei făcând-o să suspine ușor.”²⁸

Deși Sung-Jae o iubește acum pe sora eroinei, e clar că datorită lui, Cho-Bong își înfrânge tentația sinuciderii și acceptă cu curaj cealaltă variantă, cea a predării la poliție.

Finalul romanului aduce așadar o foarte discretă notă optimistă.²⁹ Suferința și umilințele îndurate nu au înfrânt-o definitiv pe Cho-Bong. Din

²⁶ Man-Sik Chae, *Opera*, vol. II, p. 465.

²⁷ Prin valori autentice Goldmann înțelege “nu valorile pe care criticul sau cititorul le apreciază ca fiind autentice, ci acelea care, fără a fi prezente în mod manifest în roman, organizează în mod implicit ansamblul universului său”. [Lucien Goldmann, *Pour une sociologie du roman*, Gallimard, 1964, p. 23]

²⁸ Man-Sik Chae, *Opera*, vol. II, p. 468-469.

durerea ei s-a născut o rază de speranță și oricât de slabă ar fi aceasta ea devine rațiunea pentru care să-și poarte mai departe crucea.

Eroina parcurge un lung și dureros drum de la iluzia sacrificiului la pierderea demnității și, în final, la redobândirea acesteia și la regăsirea de sine. Prețul plătit este imens dar pentru prima dată apare în depărtare o rază de lumină. Este speranța eroinei dar și a autorului.

Nu știm dacă, mai târziu, eroina își va împlini visul de a trăi alături de Sung-Jae, finalul fiind deschis, dar, așa cum apreciază N. Friedmann în *Theory of Structure and End*: “Nu este neapărat nevoie ca sfârșitul să rezolve toate problemele din viața personajelor ci doar pe acelea relevante”.³⁰

Faptul că eroina își recâștigă demnitatea în finalul romanului este evident și de mare importanță. Se poate spune că acest lucru ilustrează două afirmații înrudite ale lui René Girard: “toate concluziile romanești sunt conversii” și “toate concluziile romanești sunt niște ‘timpuri regăsite’”.³¹ O părere asemănătoare despre finalul unui roman are și Lukács.

L. Goldmann observă că, deși cei doi teoreticieni sunt de acord asupra faptului că romancierul trebuie să depășească conștiința eroilor săi, ei se situează pe poziții diferite în privința naturii acestei depășiri. R. Girard crede că romancierul depășește degradarea lumii în momentul scrierii operei sale pentru a regăsi transcendența verticală.³²

G. Lukács, dimpotrivă, crede că într-un univers în care degradarea este universală, această depășire este și ea, fatalmente, degradată. Iată de ce, pentru el, conversia finală a unui personaj este un sfârșit și nu un început.³³

BIBLIOGRAFIE

- Baek, Chól (1992), *Sinmunhak sajosa*, Singumunhwasa.
 Chae, Man-Sik (1994), *Opera*, vol. II. Changjakgwa bipyongsa.
 Chón, Yi-Du (1994), *Hankuk hyóndae sosól ron*, Hyóngsólchulpansa.
 Friedman, Norman, *Form and Meaning in Fictian*, The Universitz of Georgia Press, 1975.

²⁹ Vezi despre finalul romanului *Apa tulbure*: Yun-Sik Kim și Hyón Kim, *op.cit.*, p. 188; Chi-Su Kim, *Hankuk sosólúí kongkan*, Zólhwadang, 1986, pp. 132-133; Han-Suk Jóng, *op.cit.*, p. 138; Tók-Ún Park, *Hyóndae munhak pipyóngúí ironkwa úngyong*, Saemunsa, 1989, p. 336-337.

³⁰ Norman Friedman, *Form and Meaning in Fictian*, The Universitz of Georgia Press, 1975, p. 66.

³¹ René Girard, *Mensonge romantique et vérité romanesque*, Éditions Bernard Grasset, Paris, 1985, p. 293, 296.

³² “Repudierea mediatorului uman, renunțarea la transcendența deviată, conduce în mod inevitabil către simbolurile transcendenței verticale, indiferent dacă scriitorul este creștin sau nu.”, René Girard, *op.cit.*, p. 310

³³ Vorbind despre forma romanescă, eminentul estetician scrie că “început este drumul, încheiată călătoria”. Georg Lukács, *Teoria romanului*, în românește de Viorica Nișcov, prefață de N. Tertulian, Ed. Univers, Buc., 1977, p. 78.

- Girard, René, *Mensonge romantique et vérité romanesque*, Éditions Bernard Grasset, Paris, 1985.
- Goldmann, Lucien, *Pour une sociologie du roman*, Gallimard, 1964.
- Grant, Damian (1970), *Realism*, Muthuen & Co Ltd.
- Gu, Jung-Só (1985), *Minjok munhakú ghil*, Jungwónmunhwa.
- Han, Hyóng-Gon ş.a. (1989), *Munyesajo*, Saemunsa.
- Hong, Gyóng-Pyo (1989), *Hankuk gúndaesosól jakgaúisik yónku*, Hyóngsolchulpansa.
- Jo, Yón-Hyón (1994), *Hankuk hyóneae munhaksa*, Sóngmungak.
- Jóng, Han-Suk (1994), *Hyóndae hanguk jakga ron*, The Universitz of Korea Press.
- Kim, Byóng-Ghól (1976), *Realism munhakron*, Úlzumunko.
- Kim, Chi-Su (1980), *Sikminchi sitaeúi munhak yónku*, Gípúnsaem.
- Kim, Chi-Su (1986), *Hankuk sosólú kongkan*, Zólhwadang.
- Kim, Hak-Dong (1993), *Hankuk munhakú bikyomunhakjóok yóngu*, Iljogak.
- Kim, Hyón (1983), *Munhak sahoehak*, Minúmsa.
- Kim, Jong-Jik (1993), *Munyesacho*, Munhagwa Jisóngsa.
- Kim, Sóng-Ghi (1986), *Mihai Eminescu und So-Wól Kim*, Centaurus-Verlagsgesellschaft Pfaffenweiler.
- Kim, Yun-Sik şi Kim, Hyón (1994), *Hankuk munhaksa*, Minúmsa.
- Lukács, Georg, *Teoria romanului*, Ed. Univers, Buc., 1977.
- Park, Dong-Gyu (1981), *Hyóndae hankuk sosólú sóngkyók yónku*, Munhaksekyesa.
- Park, Tók-Ún (1989), *Hyóndae munhak pipyóngú ironkwa úngyong*, Saemunsa.
- Só, Jóng-Ju ş.a. (1994), *Hyóndae jakga ron*, Hyóngsolchulpansa.
- Wellek, R., Warren, A., *Teoria literaturii*, Ed. pentru Literatură Universală, Buc., 1967. Yi, Chu-Hyóng (1984), *1930 nyóndae hankuk changpyónsosól yónku*, teză de doctorat, Univ. Seoul, Facultatea de limba şi literatura coreeană.
- Yim, Hyóng-Taek ş.a. (1993), *Hankuk gúndae munhaksa ron*, Hanghilsa.
- Yi, Jae-Són (1982), *Hankuk hyóndae sosólsa*, Honsóngsa.
- Yi, Jae-Són ş.a. (1993), *Hankuk hyóndaesosól jakpumron*, Munjang.
- Yim, Jong-Guk (1986), *Hankuk munhakú minjungsa*, Silchónmunhaksa.
- Yóm, Mu-Ung (1993), *Chae Man-Sik, Pyókho*.
- Yun, Hong-Ro (1979), *Hyóndae hankukjakga yónku*, Minúmsa.
- Yun, Hong-Ro (1993), *Hankuk gúndaesosól yónku*, Iljogak.